

Minnesanteckningar

Kultur- och bildningsforum den 25 maj 2023

Plats, tid: Elite Stadshotellet Karlstad, kl 13.00-16.00

Välkommen till sakområdesforum

Sofia Magnusson, ordförande Kultur- och bildningsnämnden, Region Värmland

Deltagarna hälsas välkommen till dagens forumstillfälle. Inledningsvis presenteras dagens agenda översiktligt.

Ny vice ordförande utses

Enligt samverkansavtal Värmland utses vice ordförande av kommunerna. Med anledning att tidigare utsedd vice ordförande Crispin Hultkrantz, Säffle kommun, är personlig ersättare i forumet ersätts han med en ordinarie ledamot. Till ny vice ordförande för Kultur- och bildningsforum tillsätts Ulrika Jacobs, Grums kommun.

Rörelsesatsningen i skolan

Thomas Sundenhammar, Distriktsidrottschef, Lars Andersson, Verksamhetschef idrotten och samhället, Robert Bakke-King, samordnare för Rörelsesatsning i skolan, RF-SISU Värmland

Riksidrottsförbundet har fått i uppdrag från regeringen att göra en satsning för mer rörelse i skolan. Rörelsesatsningen syftar till att förbättra folkhälsan, välbefinnandet och skolresultaten. Genom rörelsesatsningen avses att bygga broar mellan skolan, barnen och föreningslivet. Satsningen riktar sig till alla barn i förskoleklass till och med årskurs 6, men primärt till de barn som är minst aktiva.

Idag når endast 44 procent av pojkarna och 22 procent av flickorna den rekommenderade nivån på 60 minuters fysisk aktivitet per dag. Med rörelsesatsningen vill man tillsammans med skolan förändra kulturen så att rörelse blir ett stående inslag i skolmiljön. På individnivå är ambitionen att inspirera barnen till positiva upplevelser av rörelse. Om barnen börjar röra på sig tidigt, är chansen större att deras intresse för rörelse består likaså påverkar deras mående och hälsa senare i livet.

RF-SISU Värmland leder rörelsesatsningen i Värmland, i nära samverkan med kommuner och skolor. I presentationen *"Rörelserik skola- En dag i rörelse"* presenteras rörelsesatsningens arbetsgång.

Fråga: Gör RF-SISU något för barnen med Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF)?

Svar: Vi erbjuder utbildning- att leda barn med NPF diagnos. Vi har också föreningar som arbetar extra med dessa barn. Många barn med NPF diagnos fungerar dock väl i vanliga träningsgrupper.

För vidare information se presentation *"Rörelserik skola- En dag i rörelse"*.

Fritidsbanken

David Mathiasson, Verksamhetschef, Fritidsbanken Sverige

Fritidsbanken är som ett bibliotek, fast med sport- och fritidsprylar. På fritidsbanken kan man låna utrustning för en aktiv fritid, såsom exempelvis skidor, inlines, fotbollsskor och mycket mer. Den första Fritidsbanken öppnades i Deje för 10 år sedan, med grundidén att vara en verksamhet som ger oanvänd utrustning nytt liv, som stimulerar en aktiv fritid, som alltid är gratis och är till för alla.

Fritidsbanken finns idag på 27 platser i Sverige, men intresset är stort för många fler. Visionen är att det ska finnas minst en fritidsbank i varje kommun. I en tid av ökat stillasittande hos befolkningen, vill fritidsbanken främja rörelse och möjligheten att prova på olika aktiviteter, där dyr utrustning inte ska vara ett hinder.

Fritidsbanken Sverige är en ideell, nationell förening som äger varumärket Fritidsbanken. Alla huvudmän som driver lokala fritidsbanker är medlemmar i föreningen som verkar utan vinstintresse. Lokala Fritidsbanker finansieras oftast av kommuner. Fritidsbanken Sverige har under år 2022 även fått bidrag från exempelvis Riksidrottsförbundet, Kronprinsessparets Stiftelse och Region Värmland m.fl.

Fritidsbankens grundpelare är:

- Alla får låna
- Allt är gratis
- Återanvänd utrustning

Fritidsbanken tar inte ut några despositions- eller förseningsavgifter, inte heller ersättning vid skadad utrustning. Det ska vara kostnadsfritt att låna.

Enligt statistik presenteras att 77% av låntagare mellan åldrarna 7-25 år uppger att Fritidsbanken är viktig för dem. 48% av låntagarna hade inte utfört aktiviteten om de inte haft Fritidsbanken. 41% av låntagarna är inte med i en förening i dagsläget, men många av dem vill.

Ett arbete pågår även mellan skolor och Fritidsbanken, för utlåning av sport- och fritidsprylar.

Arbete för att skapa förutsättningar för god och jämlik hälsa bland barn och unga

Anna Beata Brunzell, Folkhälsochef, Region Värmland

Region Värmland ska vara drivande i det länsgemensamma folkhälsoarbetet. Region Värmlands Folkhälsostrategiska plan innebär arbete för förbättrade förutsättningar för att god, jämlik och jämställd hälsa i befolkningen samt förbättrade organisatoriska förutsättningar för folkhälsoarbete. Det långsiktiga målet för Region Värmland är att nå god, jämlik och jämställd hälsa samt ett Värmland bäst i Sverige på folkhälsa.

Under folkhälsoveckan presenterades det strategiska arbetet för barns bästa, där frisk och riskfaktorer belystes. Ju fler friskfaktorer/skyddande faktorer barn och unga har desto bättre hälsa. Friskfaktorer såsom exempelvis skolmat, sunda sociala relationer, goda levnadsvanor, möjlighet att fullfölja studier m.fl.

Arbete inom område folkhälsa pågår i Värmland. Exempelvis utförs undersökning av elevers drogvanor, vartannat år. Undersökningen syftar till att både belysa elevers bruk och attityder

kring drogvanor. Resultatet används bland annat som underlag vid planering och beslut av främjande och förebyggande insatser på läns-, kommun- och skolnivå. Arbete pågår även inom Suicidprevention och psykisk hälsa samt långsiktig samverkan gällande jämlik barnhälsa m.fl. Kraftsamling Fullföljda studier från Västra Götalandsregionen och projekt kraftsamling för ungas psykiska hälsa från Svenska Läkaresällskapet är ytterligare exempel på initiativ som område folkhälsa hämtar kraft ifrån i sitt arbete.

Frågor för dialog

- Utifrån det arbete som görs idag vad tror ni skulle vi kunna utveckla tillsammans för att främja barn psykiska och fysiska hälsa?
- Hur kan vi tillsammans arbeta för ett främjande samhälle för barn och unga? Kan vi bygga på pågående arbeten?
- Ni har fått se exempel på arenor för samverkan på olika nivåer – strategiskt, lokalt... Vi har ett uttalat mål i vår folkhälsostategiska plan att utveckla arenor för samverkan. Hur kan ni bidra till att förbättra dessa förutsättningar?

Inspel från deltagarna

- Aktivitetsdag i kommunerna, där barn och unga kan mötas för aktiviteter. Förslagsvis en dag i veckan, med möjligheten att exempelvis gå promenader, grilla korv eller utöva sport tillsammans
- Skapa fritidsaktiviteter även för personer som inte är inom den typiska idrottsfären
- Få fler lekotek
- Främja mer rörelse under skoldagen genom exempelvis enklare övningar såsom promenader
- Använd goda exempel såsom RF- SISU och Fritidsbanken
- Fokus på tidiga insatser, skapa skyddsfaktorer. Betydelsen av familjecentralers arbete, med stöd i föräldraskap
- Ta lärdom av kommuners initiativ i länet. Region Värmland är viktig att verka som förebild och överblick för kommunerna

För vidare information se presentation *”Arbete för goda förutsättningar för hälsa för barn och unga i Värmland”*.

Barn och unga, satsning med projektmedel i God och jämlik hälsa

Sofia Nordström, Utvecklingsledare Civilsamhället, Region Värmland

Region Värmlands bidrag inom kultur- och bildningsnämnden finns till för att främja verksamheter som bidrar till uppfyllandet av Region Värmlands vision, det vill säga livskvalitet i världsklass samt till att uppfylla Kultur- och bildningsnämndens mål, Värmlandsstrategin och övriga planer inom nämndens ansvarsområde.

Bidrag kan sökas för verksamheter som skapar förutsättningar för en gynnsam regional utveckling av folkhälsa, kultur och bildning samt aktiviteter som upprätthåller och stärker demokratiska värderingar genom befolkningens samverkan i olika former.

Bidragen kan sökas för organisationer och aktiviteter inom följande områden:

- God och jämlik hälsa
- Funktionsrätt
- Kultur
- Folkbildning

Vidare presenteras de olika bidragsformerna, verksamhetsbidrag, projektbidrag samt särskilda satsningsmedel, men också dess påverkan och hur bidragen tillsammans bidrar till en helhet. En kartläggning pågår av idéburna organisationer i Värmlands län. Kartläggningen är ännu under process, men redan nu kan antalet kommunala idéburna organisationer presenteras till totalt 8 492 st. Tätast kommunala idéburna organisationer per antalet invånare i Värmland, är Torsby kommun. Majoriteten av de antalet idéburna organisationerna är ideella föreningar.

Kultur- och bildningsnämnden har i maj 2023 tagit ett beslut på ett tillskott på 600 000 kronor, för projektmedel avseende satsning för barn och ungas hälsa. Följande medel ska vara öronmärka för verksamheter som riktar sig till barn och unga 6-25 år. Länsövergripande idéburna organisationer som arbetar lokalt i Värmland, kan söka bidraget på samma sätt som enligt riktlinje för Region Värmlands bidrag inom Kultur- och bildningsnämnden. Utöver gällande riktlinje finns ett tillägg av särskilda villkor, vilka ska vara helt eller delvis uppfyllda för att ansökan ska kunna godkännas. Följande villkor presenteras i presentation "*Barn och unga, satsning med projektmedel i God och jämlik hälsa*".

Sista ansökningsdag för projektmedel, satsning på barn och unga är 15 december. Information skickas ut idéburna organisationer i juni månad.

För vidare information se presentation "*Barn och unga, satsning med projektmedel i God och jämlik hälsa*".

Subventionssystem för barn och ungas rätt till kultur- en fördjupning från föregående möte

Karin Karlsson, Kulturchef, Marian Söderholm, Kulturstrateg barn och unga, Region Värmland, Fredrik Sjöstedt, tidigare kulturchef, Hammarö kommun

På uppdrag av Kultur- och bildningsnämnden pågår ett arbete att förankra ett förslag till subventionssystem, med målet att öka jämlikheten och stärka barn och ungas rätt till kultur.

Följande presentation är en fördjupning från föregående mötestillfälle Kultur- och bildningsforum 9 mars, för ytterligare dialog i ämnet.

Kulturchefens perspektiv

Fredrik Sjöstedt, tidigare kulturchef på Hammarö kommun, berättar om Hammarö kommun som har politiskt beslut om kulturgaranti och vad den innebär. Barn/ungdomar i årskurs F-9 ges genom kulturgarantin möjlighet till kulturellt professionellt uttryck 2 g/läsår. Det kan vara kulturella uttryck genom bild, dans, teater, litteratur, besök på museum, teater- eller dansföreställning osv.

På Hammarö kommun finansieras kulturgarantin främst genom statsbidrag från Kulturrådet (Skapande skola). Kommunens målsättning är att skapa en kulturkompetens som ger en

garanti att när eleven gått ur 9:an ska eleven ha mött en författare, varit på teaterföreläsning osv.

Resesubvention (kulturbussning) är viktigt för att möjliggöra att eleverna kan få ta del av kulturutbud som inte finns i den egna kommunen (eller orten där eleven går i skolan). Kostnad för bussning är (ofta) en stor kostnad och det kan vara avgörande om den kostnaden kan täckas för att möjliggöra att elever får ta del av kulturellt utbud.

Kulturchefen betonar vikten av att kommunen har en person - kultursamordnare eller motsvarande - som man kan rikta sig mot, adressera frågorna och som kan samordna det kulturella utbudet i kommunen så att det kommer elever till del.

Kulturchefen uppskattade att arbetet med att ta fram subventionssystemet inkluderade referensgrupp med bla deltagare från kommunerna, där han var en av dem som deltog i arbetet.

Marian Söderholm, Kulturstrateg barn och unga

Arbetet pågår utifrån syfte att uppfylla artikel 31 i FN:s konvention om barns rättigheter. Det vill säga, rätten att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet samt tillhandahållandet av lämpliga och lika möjligheter till kulturell och konstnärlig verksamhet. Uppdraget utgår även från att öka likvärdigheten. Rätten till kultur ska gälla alla barn oavsett exempelvis bostadsort, skola, funktion, språk, socioekonomisk bakgrund eller kön.

Förslaget för subventions-/stödsystem för kultur i skolan innefattar barn och unga i Värmland upp till 19 år och gymnasium, för att främja jämlik tillgång till konst och kultur. Förslaget utgår från långsiktighet och flexibilitet samt bygger en starkare infrastruktur för kultur för barn och unga i Värmland. Förslaget är utformat i samarbete med berörda parter, efter en prövning av barnets bästa samt med anpassning efter Värmlands förutsättningar. Tillgången till kultur för barn och unga är idag ojämlik och skillnaderna ökar över tid.

En referensgrupp bestående av bland annat kommunal kulturchef, rektor i grundskola, regional kulturutvecklare har medverkat för att framtida förslaget om subventions-/stödsystemet. Likaså skolchefsnätverket, kulturchefsnätverket samt Kultur- och bildningsnämnden m.fl.

Arbetet pågår även utifrån Värmlands kulturplan 2022-2025. I kulturplanen framkommer att Region Värmland, ska stärka barn och ungas möjligheter att uppleva och skapa kultur samt i dialog med kommunerna verka för att barn och unga ska få ta del av kultur i förskola och skola, men också att ta sig till olika kulturbesöksmål och arrangemang. Subventions-/stödsystemet blir viktigt för att bland annat att utjämna skillnader i fråga om tillgång och skapa mer likvärdiga villkor för skolorna att ta del av det professionella kulturutbudet. Omvärldsanalys har således beaktats vid framtagande av förslaget.

I presentationen "*Barns rätt till kultur-Subventionssystem för kultur för barn och unga i Värmland*" presenteras hur Subventions-/stödsystemet fungerar samt sidovinsterna av förslaget. Regionens subventions-/stödsystem ska inte ersätta kommunens egna insatser, utan komplettera. Stödet kan gå till kulturutövare enligt definition av kulturrådet och för specificerade kulturformer. Stödet kan därmed inte gå till amatör- eller ideell kultur, kulturskolans aktiviteter eller vinstdrivande verksamhet.

Efter att ett beslut har fattats om Subventions-/stödsystemet, är nästa steg i processen en införandeperiod mellan år 2024-2026. Med löpande utvärdering. Arbetet ska präglas av långsiktighet och är inget projekt.

För vidare information se presentation *"Barns rätt till kultur-Subventionssystem för kultur för barn och unga i Värmland"*.

Förslag mötestider för Kultur- och bildningsforum 2024

Mötestider fastställs av Värmlandsrådsavdelningen enligt önskemål från forumet och skickas ut till officiella e-postadresser och deltagare innan semestern.

Summering, vad tar vi med oss från dagens dialoger

Ordförande Sofia Magnusson summerar dagens dialoger och tackar för ett bra möte, med goda dialoger. Informerar att minnesanteckningar skickas ut och att önskemål på ämnen som önskas lyftas i forumet tacksamt tas emot.

Vid anteckningarna

Justeras av

Elin Åberg
Koordinator

Sofia Magnusson
Ordförande

Deltagarlista

Organisation

Arvika Kommun

Eda Kommun

Forshaga Kommun

Grums Kommun

Hammarö Kommun

Karlstads Kommun

Kristinehamns Kommun

Munkfors Kommun

Region Värmland

Storfors Kommun

Sunne Kommun

Säffle Kommun

Torsby Kommun

Årjängs Kommun

I tjänsten

Fritidsbanken

RF-SISU

RF-SISU

RF-SISU

Wermland Opera/
tidigare kulturchef Hammarö Kommun

Namn

Henrik Axelsson
Kristina Skogberg

Bo Sundbäck

Göran Adrian

Tomas Nilsson
Ulrika Jacobs

Ammi Gull
Eva Nordlöf

Robert Halvarsson

Anne-Marie Wallouch

Agneta Johansson
Staffan Jofjell

Mattias Joelsson
Marie Persson
Sofia Magnusson

Sandra Westling

Marianne Åhman

Ali Ali
Putte Grötting

Adam Passin
Bengt Berg

Daniel Markstedt
Stefan Moberg

David Mathiasson
Lars Andersson
Robert Bakke-King
Thomas Sundenhammar
Fredrik Sjöstedt

Region Värmland

Anna Beata Brunzell
Henrik Svensson
Karin Karlsson
Marian Söderholm
Sofia Nordström
Ingrid Strengsdal
Elin Åberg

en del av
VÄRMLAND